

Sygn. akt III KZ 17/21

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **A. S.**

oskarżonej z art. 212 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 1 kwietnia 2021 r.,

zażalenia obrońcy oskarżonej

na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w L.

z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt V Ka (...),

w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi na wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 21 listopada 2019 r. sygn. akt V Ka (...),

p o s t a n o w i ł

**uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Sądowi
Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

A. S. i J. S. zostały oskarżone przez R. S. o popełnienie przestępstwa z art. 212 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), oskarżone zostały uniewinnione od ciężących na nich zarzutów.

Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 21 listopada 2019 r., sygn. akt V Ka (...), uchylił wyrok Sądu I instancji, przekazując sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W dniu 7 stycznia 2020 r. oskarżone sporządziły skargę na wyrok Sądu odwoławczego, która została przyjęta przez Sąd Okręgowy w L. jako

odpowiadająca warunkom formalnym i przekazana do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 2 września 2020 r., sygn. akt III KS (...), zwrócił akta sprawy Sądowi Okręgowemu w L. w celu wezwania oskarżonych do uzupełnienia braku formalnego pisma procesowego zawierającego skargi, przez sporządzenie i podpisanie go przez adwokata lub radcę prawnego, a w dalszej kolejności ewentualnie w celu usunięcia braków fiskalnych skargi.

Sąd Okręgowy w L. wezwał oskarżone do uzupełnienia w terminie 7 dni braku formalnego pisma z dnia 7 stycznia 2020 r., poprzez sporządzenie i podpisanie skargi przez adwokata, radcę prawnego lub radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pod rygorem uznania tego pisma za bezskuteczne.

W dniu 24 września 2020 r. adwokat F.P. reprezentujący obydwie oskarżone złożył do Sądu Okręgowego w L. skargę na wyrok sądu odwoławczego wraz z wnioskiem o zwolnienie skarżących od opłaty od skargi z uwagi na ich złą sytuację materialną.

Sąd Okręgowy w L., postanowieniem z dnia 25 września 2020 r., nie uwzględnił wniosku o zwolnienie skarżących od opłaty, zaś w dniu 2 października 2020 r. skierował do obrońcy oskarżonych oraz każdej z nich osobno wezwanie do uzupełnienia braku formalnego skargi „przez dołączenie dowodu uiszczenia opłaty od kasacji w kwocie 450 zł”.

Dnia 14 października 2020 r. obrońca oskarżonych przedstawił dowód wpłaty kwoty w wysokości 450 zł na rachunek bankowy Sądu. W odpowiedzi na zapytanie Sądu doprecyzował, że opłata od skargi w kwocie 450 zł została dokonana przez J.S. i dotyczy jej osoby. Zaznaczył też, że wniósł opłatę w wysokości zgodnej z doręczonym mu wezwaniem, co nie może powodować ujemnych skutków procesowych dla drugiej oskarżonej, A. S.

Upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w L., zarządzeniem z dnia 2 listopada 2020 r., przyjął skargę obrońcy oskarżonej J. S., natomiast zarządzeniem z dnia 30 grudnia 2020 r. odmówił przyjęcia skargi obrońcy A. S., wobec nieuzupełnienia w terminie braku formalnego - nieuiszczenie wymaganej opłaty.

Na zarządzenie to wniósł zażalenie obrońca A. S., stawiając zarzuty:

1. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zarządzenia, tj.:
1. art. 16 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. oraz art. 86 k.p.k. – poprzez udzielenie stronie mylnego pouczenia co do ciężących na niej obowiązków w postaci literalnego wezwania dwóch oskarżonych do uiszczenia jednej opłaty wyrażonej w piśmie konkretną kwotą, a następnie egzekwowanie ujemnych skutków owego mylnego pouczenia poprzez odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, co w konsekwencji naruszyło podstawowe prawo A. S. do obrony;
2. art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. – poprzez jego wadliwe zastosowanie i odmowę przyjęcia skargi obrońcy A. S. do rozpoznania, podczas gdy w niniejszej sprawie nie doszło do prawidłowego wezwania do uzupełnienia braków formalnych skargi, co uniemożliwia zastosowanie wobec oskarżonej rygoru odmowy przyjęcia jej skargi do rozpoznania;
3. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zarządzenia, który mógł mieć wpływ na jego treść, poprzez wadliwe uznanie, iż w niniejszej sprawie doszło do nieuzupełnienia braku formalnego w terminie, podczas gdy pismo skierowane do obrońcy w trybie art. 120 § 1 k.p.k. zawierało wyraźne wezwanie do uiszczenia wyłącznie jednej opłaty w wysokości 450 zł, która to opłata została prawidłowo i w terminie uiszczona.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia oraz przyjęcie skargi obrońcy A. S. na wyrok sądu odwoławczego do dalszego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy oskarżonej zasługuje na uwzględnienie.

Procedowanie Sądu Okręgowego w L. w niniejszej sprawie nie było prawidłowe, czego jedną z konsekwencji stanowi obecne postępowanie zażaleniowe.

Kierując wezwaniem do uzupełnienia braku formalnego, polegającego na braku opłaty od skargi (mylnie nazwanej w treści wezwania kasacją), Sąd popełnił dwa błędy. Po pierwsze, zignorował fakt, że od dnia 5 października 2019 r. – a więc wejścia w życie nowelizacji Kodeksu postępowania karnego z dnia 19 lipca 2019

r.), wezwanie do uzupełnienia braku pisma procesowego kieruje się bezpośrednio do osoby, która je wniosła – w tym przypadku był to autor skargi, a zarazem obrońca oskarżonych. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2020 r., sygn. akt III KZ 21/20). Drugim błędem Sądu było niedokładne określenie sposobu uzupełnienia braku formalnego. W wezwaniu adresowanym do obrońcy oskarżonych Sąd nakazał uiścić opłatę w kwocie 450 zł, nie zaznaczając, że kwota ta dotyczy jednej skarżącej, i powinna być podwojona z uwagi na to, że skarżące są dwie. Na taką konieczność uprzedzająco zwrócił uwagę Sądowi Okręgowemu Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 września 2020 r., sygn. akt III KS 14/20.

Niewłaściwe pouczenie skutkowało niewłaściwym wykonaniem obowiązku przez obrońcę oskarżonych, który wpłacił na rachunek Sądu kwotę 450 zł zamiast 900 zł. Nawet jeśli obrońca, jako podmiot profesjonalny, był świadom – zwłaszcza po otrzymanym z Sądu pytaniu, której ze skarżących dotyczy opłata - że nie jest to suma odpowiadająca wysokości opłaty od skargi w tego rodzaju sprawie, postąpił zgodnie z treścią pouczenia i wyciąganie na tej podstawie negatywnych konsekwencji procesowych dla oskarżonej A. S. należy uznać za nieuzasadnione. „Sąd powinien mieć w polu widzenia okoliczność, że uchybienia w pracy adwokata nie powinny powodować ujemnych skutków dla jego klienta. Zaniedbanie albo niewłaściwe wykonywanie obowiązków przez obrońcę nie może szkodzić oskarżonemu wówczas, gdy ten - jako właściwa strona w procesie - żadnej winy w niedopełnieniu obowiązków przez obrońcę nie ponosi” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt V KK 669/19). W tej sytuacji, zamiast odmawiać przyjęcia skargi A. S., należało raz jeszcze wezwać autora skargi do uzupełnienia braku formalnego w postaci opłaty za skargę w kwocie 450 zł. Dopiero gdyby uchybiono temu obowiązkowi, zaistniałyby podstawy do wydania zarządzenia odmawiającego przyjęcia pisma procesowego.

Nie jest natomiast zasadne wnioskowane przez obrońcę przyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi wniesionej w imieniu A. S. na tym etapie postępowania. Oskarżona nie została zwolniona od opłaty od skargi, nie wpłaciła również dotychczas 450 zł z tytułu jej wniesienia. O ile niewłaściwa jest odmowa przyjęcia skargi na tej podstawie, wobec faktu błędnego pouczenia obrońcy, o tyle nie ma podstaw do faktycznego zwolnienia oskarżonej z tej opłaty tylko dlatego, że Sąd

wadliwie wezwał do usunięcia tego braku. Nic nie stoi przecież na przeszkodzie ponownemu skierowaniu do obrońcy wezwania do uiszczenia przez skarżącą opłaty od skargi wedle procedury przewidzianej w art. 120 § 1 k.p.k.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien dokonać raz jeszcze kontroli wniesionej w imieniu A. S. skargi i w razie stwierdzenia braków formalnych pisma, prawidłowo wezwać jego Autora do ich usunięcia w ustawowym terminie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.